

2003000204020023
EXAMINATION OCTOBER 2024 (ATKT EXAM)
BACHELOR OF SCIENCE (FOURTH SEMESTER)
CHEMISTRY - V

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks : 50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book

a) Name of the Examination: **BACHELOR OF SCIENCE (FOURTH SEMESTER)**

b) Name of the Subject: **CHEMISTRY - V**

c) Subject Code No: **2003000204020023**

2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.

3. Figures to the right indicate full marks of the question.

4. All questions are compulsory.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

English Version

[Max. Marks: 50]

Q.1 Answer the following questions in brief:

8

- (1) Distribution law applicable for which kind of system.
- (2) Give the limitation of distribution law.
- (3) What is induced catalyst? Give an suitable example.
- (4) Adsorption of hydrogen gas on Nickle powder is examples of which kind of adsorption?
- (5) Give the equation for relation between ΔG , ΔH , and ΔS .
- (6) Define useful work of system?
- (7) By which method the titration of weak acid like phenol and boric acid is performed?
- (8) State the function of an indicator.

Q.2 Answer the following Question:

- (A) Explain solvent extraction method. Gives importance of this method.

5

OR

- (A) Differentiate between physical and chemical adsorption. Give the suitable examples. 5
- (B) What is an adsorption isotherm? Derive the equation for Freundlich adsorption. 5

OR

- (B) What is catalysis? Explain types of catalysis with example. 5
- (C) The distribution coefficient (K_D) of iodine between CCl_4 and H_2O is 85 in favors of CCl_4 . Calculate the value of CCl_4 required for 89% extraction of I_2 from 100 ml aqueous solution in a single extraction. 4

Q.3 Answer any three of the following:

- (A) Define free energy and prove that "for systems taking place reversibly at constant temperature and constant pressure, the decrease in free energy is equal to useful work." 5

OR

- (A) Deriving Gibbs free energy function, obtain the equation $G = G^\circ + RT \ln P$. 5
- (B) Deriving Clayperon - Clausius equation, obtain its integrated form. 5

OR

- (B) How molecular weight of a solute can be determined from elevation of boiling point? - Explain with necessary equations. 5
- (C) Calculate the free energy of the following reaction is carried out at 57°C and 287°C temperature. 4
Reaction : $\text{A} + \text{B} \rightleftharpoons \text{C}$ where, $\Delta H = -24.0 \text{ K.cal}$, $\Delta S = -48.6 \text{ cal/}^\circ\text{K}$.
State at which temperature reaction is possible?

Q.4 Answer any three of the following:

- (A) What are conductometric titrations? Discuss the principle of conductometric titration. 5

OR

(A) State precautions necessary in precipitation titration. 5
Discuss the titration between BaCl_2 and K_2CrO_4 graphically.

(B) What is an indicator exponent? Derive equation for useful range of 5
indicator.

OR

(B) Derive a equation for hydrolysis constant, degree of hydrolysis and pH 5
for an aqueous solution of salt made from strong acid and strong base.

(C) Calculate the pH value of CH_3COONa solution having concentration of 4
0.01 M. [$K_a = 1.8 \times 10^{-5}$ M, $K_w = 1.0 \times 10^{-14}$ at 25°C]

*****

Gujarati Version

[Max. Marks: 50]

Q.1 નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : 8

- (1) વિતરણનો નિયમ કેવી પ્રણાલીને લાગુ પડે છે.?
- (2) વિતરણનાં નિયમની મર્યાદા લખો.
- (3) પેરીત ઉદીપક એટલે શું? ઉદાહરણ આપો.
- (4) નિકલના બારીક ભૂકા હાઈડ્રોજન વાયુનું અધિશોષણ કયા પ્રકારનું અધિશોષણ છે?
- (5) ΔG , ΔH , અને ΔS વચ્ચે સંબંધ આપો.
- (6) ઉપયોગી કાર્ય કોને કહે છે?
- (7) ફિનોલ કે બોરીક એસીડ જેવા અતિ નિર્બળ એસીડનું અનુમાપન કઈ પદ્ધતિથી કરવામાં આવે છે.
- (8) સૂચકનું કાર્ય જણાવો.

Q.2 નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

(A) દ્રાવક નિષ્કર્ષણ વિધી સમજાવો. આ વિધી ની ઉપયોગીતા આપો. 5

અથવા

- (A) ભૌતિક અધિશોષણ સવિસ્તર સમજાવો. તેમના ઉદાહરણો આપો 5
- (B) અધિશોષણ આઈસોથર્મ એટલે શું? કુન્ડલીય અધિશોષણ માટેનું સમીકરણ મેળવો. 5

અથવા

- (B) ઉદ્દીપન એટલે શું? તેના પ્રકારો ઉદાહરણ સહિત સમજાવો. 5
- (C) કાર્બન ટેટ્રાક્લોરાઈડ અને પાણી વચ્ચે આયોડિનનો વિતરણ અચળાંક (K_D) નું મૂલ્ય 85 છે. એકજ નિષ્કર્ષણમાં 100 મિલિ જલીય દ્રાવણમાંથી 89% આયોડિનનું નિષ્કર્ષણ કરવા માટે કાર્બન ટેટ્રાક્લોરાઈડ કેટલા મિલિ જોઈશે? 4

Q.3 નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

- (A) મુક્ત શક્તિની વ્યાખ્યા આપો અને સાબિત કરો કે, “પ્રતિવર્તી રીતે અચળ તાપમાને અને અચળ દબાણે થતી પ્રણાલીઓ માટે મુક્ત શક્તિમાં ઘટાડો ઉપયોગી કાર્ય બરાબર થાય છે.” 5

અથવા

- (A) ગીબ્સ મુક્ત શક્તિ વિષેય તારવી, સમીકરણ $G = G^\circ + RT \ln P$ મેળવો. 5
- (B) ક્લેપીરોન – ક્લોસિઅસ સમીકરણ તારવી તેનું સંકલનીય સ્વરૂપ મેળવો. 5

અથવા

- (B) ઉત્કલન બિંદુના ઉન્નયનથી દ્રાવ્યનો અણુભાર કઈ રીતે શોધી શકાય? જરૂરી સમીકરણો મેળવી ઉપજાવો. 5
- (C) 57°C તાપમાને અને 287°C નીચેની પ્રક્રિયાની મુક્ત શક્તિનો ફેરફાર ગણો. પ્રક્રિયા : $A + B \rightarrow C$ જ્યાં, $\Delta H = -24.0$ કિ.કેલરી $\Delta S = -48.6$ કેલરી/°કે કયા તાપમાને પ્રક્રિયા શક્ય હશે.?. 4

Q.4 નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

(A) વાહકતામિતીય અનુમાપનો એટલે શું? વાહકતામિતીય અનુમાપનોમાં સંકળાયેલ સિદ્ધાંતની ચર્ચા કરો. 5

અથવા

(A) અવક્ષેપન વાહકતામિતીય અનુમાપનોમાં કઈ કાળજી લેશો? $BaCl_2$ અને K_2CrO_4 વચ્ચેનું અનુમાપન આલેખ સહિત ચર્ચા કરો. 5

(B) સૂચક ઘાતાંક એટલે શું? સૂચકનાં ઉપયોગી વિસ્તાર માટેનું સૂત્ર પ્રસ્થાપિત કરો. 5

અથવા

(B) પ્રબળ એસિડ અને પ્રબળ બેઈઝ માંથી બનાવેલા ક્ષારના દ્રાવણમાટે તેનો જળવિભાજન અચળાંક, જળવિભાજન અંશ અને pH માટેનું સૂત્રન મેળવો. 5

(C) 25° સે. તાપમાને 0.01M CH_3COONa ના દ્રાવણનો જળવિભાજન અંશ ગણો. 4
[$K_a = 1.8 \times 10^{-5} M$, $K_w = 1.0 \times 10^{-14}$ at 25°C]

***** END *****